

Τέχνες & γράμματα ΒΙΒΛΙΟ

Το τμήμα της εμπορικότητας

Ο κινηματογραφιστής Γιώργος Αρβανίτης σε μια εκ βαθέων εξομολόγησή στην Ελισάβετ Χρονοπούλου

«Η ιδέα γεννήθηκε τον Νοέμβριο του 2018 στη Θεσσαλονίκη, στη διάρκεια του Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Επέτα από έξι συνεχόμενες ώρες σε κινηματογραφικές αισθήσεις κάθοισα σ' ένα μπαράκι να πιο ένα ποτήρι κρασί. Ο Γιώργος (Αρβανίτης) περνούσε τυχαία, γυρίζοντας στο ξενοδοχείο του. Στέκεται για λίγο, για μια καλοσπέρα, κάθεται για λίγο να πούμε δυο κουβέντες. Σχολάζοντας τις ταινίες τις ημέρες, αναφέρει συνειρμικά ένα περιστατικό απ' την παιδική του ηλικία. Μια τοσοδούλα ανάμνηση που την αφηγείται χιουμοριστικά και την προσπερνάει γρήγορα. Εγώ δεν την προσπερνάω. Του ζητώ να τη θυμηθεί καλύτερα, να την αφηγηθεί ολόκληρη, με όλες τις λεπτομέρειες, δεν μου αρκεί η περιληψή της. Βαρύται λίγο, αλλά μου κάνει το χατίρι. Του ζητώ και άλλες αναμνήσεις. Την πνι, τη μετά, την ενδιάμεση. Και το "για λίγο" γίνεται ώρες, οι δυο κουβέντες γίνονται σωρός από αφηγήσεις. Εγώ ρωτώ κι εκείνος απαντά».

Ετσι περιγράφει η Ελισάβετ Χρονοπούλου τη γέννηση της ιδέας του βιβλίου «Γιώργος Αρβανίτης. Μια ζωή στο φως», που θα κυκλοφορήσει σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Πατάκι. Μια συνέντευξη-πρωτότυπο με τον διεθνή καταξιωμένο κινηματογραφιστή, διευθυντή φωτογραφίας και μοντιέρ Γ. Αρβανίτη, στην οποία «παρελαύνει» μια πλεάδα θρυλικών σφοναμάτων του παγκόσμιου και ελληνικού σινεμά. Χαρακτηριστικά αποσπάσματα προδρομούνται σήμερα κ-κ».

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«Μετά τις «θαλασιές τις κάπρες» εικά πατάει στα πιάτα να περναριστούν και τα άρματα να περναριστούν περισσότερο με την αισθητική. Αρχισα να χρησημοποιώ λίγο το διάχυτο φως. Είκα επηρεαστεί πολύ απ' την νοβέλ γαγκ, κυ-»

«La ravisseuse»/Η ξελογιάστρα (Γαλλία 2005), Εκπνοθεσία Αντ. Σοντανό, σενάριο Β. Φιμπαρέ, Αντ. Σοντανό, φωτογραφία Γιώργος Αρβανίτης.

«Το έβλεπα το πλάνο κι έλεγα, Παναγία μου, τι είν' αυτό, ένα ψέμα είναι, είναι γελοίο. Μου φαινόταν όλα ψεύτικα, κενά.»

«Όταν φωτογράφησε τον Ραούλ Κουτάρ στις ταινίες του Σκοντανό. Ο Κουτάρ δούλεψε με το αναλόγιο φως. Έβλεπα και ξαναβλέπα τις ταινίες του Κουτάρ, προσπαθούσα να καταλάβω την τεχνική του. Είφαζε και βρήκα φω-»

τογραφίες απ' τα γυρίσματα και κατάλαβα πως χρησιμοποίησε το φως, είδα ότι οι προβολείς φωτίζουν το ταβάνι κι έτσι δημιουργούσαν αυτό το διάχυτο φως που μου άρεσε. Το κράτησα στο μάτι μου και εφάρκισα την ευχαρία να το εφαρμόσω. Και τότε ήταν που μπήκε η Βουγιουκλάκη στη ζωή μου. «Η Αρκόντισσα κι ο Αλτάις».

Μια μέρα στο πιάτο, την ώρα που φωτίζα, έπεσε το μάτι μου σ' έναν προβολέα που τυχαία κινιποιήσε σ' έναν άσπρο τοίχο. Αλλά καθόταν η Βουγιουκλάκη σε μια γωνιά και διάβαζε το σενάριο. Η ανάλαση του προβολέα έδινε στο πρόσωπό της ένα φως καταπληκτικό. «Να τον, είπα. Αυτό είναι! Αυτά φάνε! Ενδοουσιώδη. Ετσι θα τη φωτίζω. Και πράγματι, μου βγήκε ένα φως μαγικό, διάχυτο απ' το πιάτο, που έκανε το πρόσωπό της πολύ ενδιαφέρον. Όμως βίλαβη έχε αντίρρηση. «Πού είναι ο προβολέας μου;». «Να τος. Αυτός είναι». «Μα αυτός φωτίζει τον τοίχο». «Φωτίζει τον τοίχο, αλλά κοιτάς τη μαγική εικόνα, τι ωραίο που είναι το πρόσωπό σου!» Της βάλω τον καθρέφτη μπροστά να το δει. «Όχι» μου λέει, «εγώ θέλω ο προβολέας μου να πέσει κατευθείαν στον πρόσωπό μου». Ε, τι να κάνω, της έρχα τον προβολέα στο πρόσωπο. Γιατί στον Φίνο αυτή»

ήταν η δουλειά μου. Πληρώνω με τον μίνα για να κάνω αυτό που μου ζήτουσαν. – Και τι ήταν αυτό που σου ζήτουσαν; – Το ζήτημένο ήταν να φωτιστούν σωστά οι βρεφοφίδες της πρωταγωνίστριας. Έλεγα η Βουγιουκλάκη με τις ψεύτικες βρεφοφίδες, έπρεπε να της ρίχνω κι έναν προβολέα στο πρόσωπο, της βάζανε κι ένα ψεύτικο διάχυτο να κυλάει στο μέτωπό κι έκανε τη διατυχαριστή. Το έβλεπα το πλάνο κι έλεγα «Παναγία μου, τι είν' αυτό, ένα ψέμα είναι, είναι γελοίο». Μου φαινόταν όλα ψεύτικα, κενά.

Το βιβλίο «Γιώργος Αρβανίτης. Μια ζωή στο φως» θα κυκλοφορήσει σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Πατάκι.

Τυπώμασε δε τότε στη Γαλλία, κι ο Φίνο έγινε εντόλι να φαίνεται ωραία τα πρόσωπα. Αυτό ζήτησε. Μια φορά που τελίμωσα να υποφωτίσω ένα κοντινό πλάνο επειδή ένιωθα ότι έτσι θα ήταν πιο εκφραστικό, πιο οληθινό, πήγε το πλάνο στη Γαλλία και γύρισε αγνώριστο. Παι, ο Γάλλος το άλλαξε. Στον Φίνο είκες οσα φώτα ήθελες στη διάθεσή σου, είκες αφρόντια μέσον, αλλά δεν είκες την ελευθερία να ξερωίσεις απ' την πεπατημένη, να περναριστώ με αυτά τα μέσα. Ήμνα με πιέζε αυτό.

Θυμάμαι μια φορά τού είκα πει με τη γενική μου ανάδειξη «Κύριε Φιλοπόλημη, νομίζω ότι καλούμε κάθε χρόνο τον ίδιο κόσμο για να του πούμε τα ίδια πράγματα». «Δεν ξέρεις τι συμβαίνει εδώ με τις αίθουσες», μου απάντησε. «Για να σταθεί όλο αυτό και για να συντηρείται πρέπει να εισπράτουμε, πρέπει να δίνουμε στον κόσμο αυτό που ζητάει. Αλλάς θα κλείσει». Κι εγώ του είκα: «Ναι, αλλά μίμης συμβαίνει και το αντίθετο; Μίμης ο κόσμος ζητάει αυτό που του δίνουμε; Επειδή αυτό μόνο του δίνουμε; Επειδή αυτό μόνο ξέρει». Βεβαίως, απ' την πλευρά του Φίνο εικά διαί. Είκα πτίσει μια αυτοκρατορία, αλλά για να τη χτίσει και να τη διατηρήσει, ήταν υποχρεωμένος να εστιάζει στην εμπορικότητα. Ηταν το τμήμα. >>>

Με την Ελέν Μπενεστρίν στο γύρισμα της «Κραυγή γυναίκων». «Όταν άρχιζε να παίζει, ήμνα άφωνος», θυμάται ο Γιώργος Αρβανίτης.

Ο Ντι Κάρριο και θιούλις (δεξιά) σε σκηνή από την ταινία «Total Eclipse» (1995), στην οποία ο Γ. Αρβανίτης ήταν διευθυντής φωτογραφίας.

Με την Αίλικ Βουγιουκλάκη στο γυρίσμα του «Πιπ» Η Αρκόντισσα κι ο Αλτάις». Ο φωτισμός ήταν αυτός που ήθελε ο Γ. Αρβανίτης.

«Βλέπω την ταινία και εκνευρίζομαι, λέω “ρε Γιώργο, γιατί το έκανες έτσι;”»

Το 1978 συνεργάστηκα με τον Ντασέν στην «Κραυγή γυναίκων». Η συνεργασία μς ήταν απ' τις καλύτερες της ζωής μου. Ηταν απ' τους σκευότες που έφταν ακριβώς τη θέλωση και έφταν και τεχνικά πός θα το πάροση. Απ' τον Ντασέν έμαθα πολλά για τη χρήση των φωσκών, αλλά και για τη διάδοκαλά των πθισοκόν. Ο τρόπος που δούλεψε με τους πθισοκούς ήταν ασκοέλιο, εγώ εκεί κάθεται. Ηταν μια εμπειρία η οποία με στοίχειωσε. Με ακολούθησε, όλα οσα έμαθα τότε που βγήκαν μετά στη δουλειά. Με βοήθησε να δω πολλά πράγματα διαφορετικά απ' ό,τι ως τότε. Κα-»

«Όταν γυρίζαμε το «Total Eclipse», ο Λεονάρντο ντι Κάπριο με τον Ντέιβιντ Θιούλις, δεν μπορούσα να ξεκολλήσω το μάτι μου απ' την κάμερα.»

Μπενεστρίν. Ο τρόπος που είκα δούλεψε τον ρόλο της, το πώς μεταμορφωνόταν όταν έπαιζε απ' αυτό που ήταν στη ζωή της! Έβλεπε το κοστούμι του ρόλου και έβλεπε ερωτικά μια εντέλως διαφορετική γυναίκα, μια Τεσανή, αλλάζε το πενήματό της, η κινιπή της, το σώμα της, ο ρυθμός που έβριζε στο παιχνίδι της. Είκα κάποιος να μαθήσει προφωρδός για τον ρόλο κι άλλαζε εντέλως και η ομιλία της. Όταν άρχιζε να παίζει, ήμνα άφωνος. Έλεγα, «τι είναι αυτό, ρε παιδί μου!». Η δική μου δουλειά όμως στην ταινία δεν μ' άρεσε. Βλέπω τώρα την ταινία και εκνευρίζομαι, λέω,

ρε Γιώργο, γιατί το έκανες έτσι; Αλλά ήμνα ακόμη άγνωστος. Ηταν και η πρώτη μου συνεργασία με τον Ντασέν και έτρεμα ολόκληρος. – Και τότε δεν σου άρεσε η δουλειά σου; – Τότε μου άρεσε. Σήμερα δεν μ' άρεσε. Η ταινία όμως ακόμη μου άρεσε πολύ. Μου άρεσε και επειδή πραγματοποιείται τη θέση της γυναίκας μ' έναν τρόπο οση για τον ρόλο κι ούληνη που μοντάς τις ταινίες απ' τον Ντασέν είναι εκπληκτική. (...)

Με τον Ντι Κάπριο Κοιτάς, για έναν επωτερά, ή για μένα τουλάχιστον, είναι ευτυχία να έχει στο κάδρο του καλόσ πθισοκούς, παίρνε ενέργεια, παίρνε εμπνευση. Ετσι δεν είναι; Θυμάμαι όταν γυρίζαμε το «Total Eclipse», στα πιάνα που έπαιζα οι δυο τους, ο Λεονάρντο ντι Κάπριο με τον Ντέιβιντ Θιούλις, δεν μπορούσα να ξεκολλήσω το μάτι μου απ' την κάμερα. Ηταν οσαπ.

Εν τω μεταξύ, ο Ντι Κάπριο, όταν τον πρωτοείδα στο γρωσείο παραγωγής, δεν μου είκε γεμίσει το μάτι. Είκε έρθε μ' έναν φίλο του και κάνανε πλάκες. Ηταν είκοσι ετών, πριν κάνει τον «Πιπ» ταινία». Λέω, αυτός είναι ο πρώτος πρωταγωνιστής; Ναι, μου λένε, είναι πολύ καλός, ανερχόμενος' τι ανερχόμενος, λέω, έκομμε μπάλες εδώ πέρα, αυτός είναι ένα παιδάκι που κάνει ασκλαμάρες, πός θα συγκρατηθεί να παίζει. Όταν ήμνα ξεκινώντας το γύριμα και στάθηκε μπροστά στην κάμερα, δεν μπορούσα να πιστέψω αυτό που έβλεπα. Μεταμορφώθηκε! Το κοινό που βρήκα στους περναριστούς μεγάλους πθισοκούς με τους οποίους συνεργάστηκα ήταν ότι νοιάζονταν συνολικά για την ταινία, συμμετείχαν, προσπαθούσαν να διεκδικήσουν ώστε να γίνει καλό το πλάνο κι όχι μόνο να παίξουν καλά οι ίδιοι.